

Kiraz ve Vişnenin Genealojisi

P. avium L. x *P. fruticosa* Pall. *P. cerasus* L.
(kiraz) n=8 n=16 (vişne) n=16

P. avium L. x *P. cerasus* L. Vişnap
(kiraz) n=8 (vişne) n=16 n=16

Döllenme Biyolojisi

Kirazlar, mutasyon yoluyla (X ışını uygulanmış) elde edilmiş bazı çeşitlerin (Stella, Lapins, Sweet heart, Danube, White Gold, Glacier) dışında mutlak kendi ile uyuşmazdır. Ayrıca kirazlarda birbiri ile uyuşmazlık durumu da bulunmaktadır. Bu nedenle bahçe tesisinde birbiri ile genetik olarak uyuşan, çiçeklenme zamanları uyumlu çeşitler bahçe içerisine yerleştirilmeli ve bunlar arasındaki mesafe en fazla 2 sıra olmalıdır. Tozlanma için çiçeklenme zamanı bahçe içerisinde yeterli sayıda arı bulunmalıdır (2-3 kovan/ha).

Kirazlarda, birbiri ile uyuşmayan çeşitler bir grup meydana getirirler. Buna “uyuşmazlık grubu” denir. Döllenme olabilmesi için ele alınan çeşitlerin aynı uyuşmazlık grubundan olmaması ve ayrı grupta olması gerekir.

Türkiye'de yetiştiriciliği tavsiye edilen 24 kiraz çeşidinin en iyi dölleyicileri belirlenmiştir. Örneğin, yetiştiricilerimizin Napolyon dedikleri 0900 Ziraat çeşidinin en iyi dölleyicileri Lambert, Stark's Gold (sarı kiraz), Merton late ve Bigarreau Gaucher çeşitleridir. Fakat Karabudur kirazının dölleyicileri Van, Merton late, Bigarreau Gaucher, Edirne ve Merton Bigarreau çeşitleridir. Yetiştiriciliği tavsiye edilen kiraz çeşitleri için uygun dölleyici çeşitleri, önem sırasına göre aşağıda belirtilmiştir. Bu belirlemede, isimleri tekrarlamamak için, çeşitlere verilen numaralardan yararlanılmıştır (Koyu yazılan çeşitler “Universal Donor” olup, kendileriyle aynı zamanda çiçek açan tüm çeşitleri dölleyebilmektedirler).

Vişnelerde ise genel olarak kendine uyuşmazlık sorunu bulunmamaktadır. Örneğin önemli iki çeşit “Montmorency” ve “Kütahya” kendi ile uyuşabilmektedir.

NOT: Aşağıdaki liste bilgi amaçlıdır.

1. Edirne : 6, 9, 11, 12, 15, 18, 19, 23
2. Turfanda : 3, 7, 11
3. Early Burlat : 2, 7, 11
4. Starking Hardy Giant : 6, 10, 11
5. Duro di Cesena : 6, 11, 15
6. **Vista** : 1, 4, 5, 10, 12, 13, 14, 17, 24
7. Merton Premier : 2, 3, 11, 12, 13, 14

8. Larian : 10, 12, 13
9. Merton Bigarreau : 1, 15, 18, 19, 22, 23
10. Berryessa : 4, 6, 12, 13, 14
- 11 . **Noir de Guben** : 1, 2, 3, 4, 5, 7, 12, 13, 17, 24
12. Van : 1, 6, 7, 10, 11, 13, 14, 22
13. Bing : 6, 7, 10, 11, 12
14. Bigarreau Napoleon : 6, 7, 10, 11
15. **Bigarreau Gaucher** : 1, 5, 9, 16, 17, 18, 19, 22, 23
16. Noble : 9, 15, 19, 22, 23
17. Bella di pistoia : 6, 11, 15
18. Karabodur : 1, 9, 12, 15, 23
19. Merton Marvel : 1, 9, 16, 23
20. Karagevrek : 6, 15
21. 0900 Ziraat : 15, 22,23, Stark's Gold
22. Lambert : 9, 12, 15, 21, 23
23. Merton late : 1, 9, 15, 18, 19, 22
24. **Stella** : Kendine verimlidir

Kiraz ve vişne anaçları

Anaç	Türü
Mazzard	<i>Prunus avium</i>
Tabel/Edabriz	<i>P. cerasus</i>
Weiroot 158	<i>P. cerasus</i>
CAB (6P, 11E)	<i>P. cerasus</i>
Stockton Morello	<i>P. cerasus</i>
SL 64	<i>P. mahaleb L.</i>
Colt	<i>P. avium x P. pseudocerasus</i>
Gisela® 5	<i>P. cerasus x P. canescens</i>
Gisela® 6	<i>P. cerasus x P. canescens</i>
Damil (GM 61/1)	<i>P. x dawykensis</i>
Maxma 14	<i>P. mahaleb x P. avium</i>